

(/)

NOVOSTI (/HR/NOVOSTI/) ČASOPIS (/HR/CASOPIS/AKTUALNI-BROJ/)
AXIS
KONFERENCIJE (/HR/KONFERENCIJE/) KATALOG TVRTKI (/HR/KATALOG-TVRTKI/TJELESNA-ZASTITA/)
MARKETING (/HR/MARKETING/) IMPRESSUM (/HR/IMPRESSUM/)

**Dvije moćne tehnologije:
video i radar.**

<https://www.axis.com/products/axis-q1656-le/support>

NADZOR JAVNIH POVRŠINA I ZAŠTITA PERIMETRA 28. 11. 2023.,
HOTEL ZONAR, ZAGREB

<https://zastita.info/hr/konferencije/nadzor-javnih-povrsina-i-nadzor-perimetra/o-konferenciji/>

5.9.2023.

Kaže se: Služba nije družba, no u HGSS-u je to malo drugačije - kad je akcija smo služba, a izvan toga družba!

Foto: Jakov Kalajžić

Iza Hrvatske gorske službe spašavanja je 73 godina postojanja, tijekom kojih su izrasli u dobrovoljnu, stručnu i humanitarnu žurnu službu. HGSS se može pohvaliti s nebrojeno odrađenih intervencija i

akcija, a Služba danas broji više od 1000 pripadnika u 25 stanica diljem RH. Osim 'bazičnog' gorskog spašavanja, pripadnici HGSS-a danas sudjeluju u spašavanjima iz požara, poplava, potresa i drugih ugroza, upravljaju dronovima i drugom tehnikom, vode potražne pse, interveniraju u akcijama na moru, spuštaju se u duboke jame... Prednost primanja u članstvo GSS-a imaju kandidati koji su registrirani članovi nekog od planinarskih, penjačkih, alpinističkih, speleoloških i drugih društava ili klubova u Hrvatskom planinarskom savezu te se ističu svojom aktivnošću, sposobnošću rada u timu, iskustvom, postignutim rezultatima i perspektivnošću. No, iako su se Gorska služba spašavanja nekada percipirala isključivo 'muškom profesijom', situacija se zadnjih godine mijenja jer u HGSS-u djeluje sve više žena, preciznije njih 180. Jedna od njih je **Sanda Križan**, vodičica potražnog psa.

Kada ste pristupili HGSS-a i što se do sada prošli djelujući u Službi?

Službi sam pristupila početkom 2011. godine u HGSS stanici Karlovac. Kao i svaki kandidat za gorskog spašavatelja krenula sam na obuku koja započinje prvenstveno polaganjem tečaja prve pomoći. Moj prvi osnovni tečaj (Ljetne tehnike spašavanja) prošla sam te iste godine u listopadu na Mosoru. Na tečaju se uče tehnike spašavanja sa stijene, spašavanje iz neurbanih područja (šume, planine), organiziranje akcija traganja i spašavanja, izrada improviziranih nosila i transport unesrećenih osoba; kao i prvi susret s helikopterskim spašavanjem. Tečaj, kao i svaki od tri osnovna (ljetne, zimske i speleo tehnike spašavanja), traje tjedan dana. Iduće, 2012. godine položila sam školu skijanja (pošto sam prije HGSS-a samo boardala) jer je znanje skijanja i turno skijanja bio preduvjet za tečaj zimskih tehnika spašavanja koji sam položila u veljači 2013. na Platku. Na tečaju smo učili spašavanje u zimskim uvjetima, spašavanje iz lavinski pogođenih područja, izradu improviziranih nosila i transport unesrećenih.

U jesen 2013. sam položila i speleo tečaj, spašavanje iz speleo objekata, za što je bilo potrebno svladati znanje speleo tehnika kretanja po užetu u jamama, sisteme postavljanja sidrišta i sisteme za transport unesrećenih iz jama. Nakon što sam uspješno položila sva tri osnovna tečaja, u lipnju 2014. sam položila i završni ispit za gorskog spašavatelja. Za svo to vrijeme radila sam sa svojim prvim potražnim psom Sergeantom (američki staforski terijer) s kojim sam položila licencu u jesen 2012.

Sudjelovala sam u puno akcija; najčešće su to bile potrage za nestalim osobama, a bilo je tu i još više vježbi i međunarodnih obuka za rad s potražnim psima.

Jeste li se u HGSS-u susreli s predrasudama ili ružnim komentarima (od strane kolega ili građana)?

Niti u službi niti izvan nje nisam nikada dobila dojam da se na žene gleda kao na manje sposobne da odrade neku od zadaća u službi. Osobno nisam nikad dobila neki neprimjeren komentar od kolega. Kaže se da služba nije družba, no u HGSS-u je to malo drugačije; kad je akcija smo služba, a izvan toga družba. Kada provodite toliko vremena s ljudima, i teških i radosnih, ne možete na te ljude gledati samo kao na profesionalne kolege.

Vodič ste potražnog psa. Opišite nam obveze i zaduženja vodiča potražnog psa, odnosno opišite nam prirodu svog posla u GSS-u?

Moj potražni pas i ja činimo jedan potražni tim HGSS-a. Posao mog psa je da koristi nos i da locira miris, moj posao je da joj što više olakšam taj posao kroz svoje znanje o kretanju mirisa ovisno o

konfiguraciji terena i vremenskim prilikama, da prepoznam njeno ponašanje koje može ukazivati da je na tragu nekog mirisa i da vodim računa da smo što je više moguće pretražile teren koji smo dobile za pretraživanje.

Vodič i pas su dio tima. Kojeg psa trenutno vodite?

Trenutno vodim svog drugog potražnog psa Kate, kujicu border collia staru skoro pet godina. Licencu za potražni tim smo položile u jesen 2020. Sudjelovale smo u mnogo potražnih akcija i do danas smo imale dva uspješna pronalaska.

Koliko potražnih pasa i instruktora danas djeluje u HGSS-u? Kako je taj dio Službe organiziran i ustrojen?

Odjel K9 trenutno broji jedanaest instruktora i voditelja grupa. Što se tiče potražnih pasa trenutno brojimo ukupno 53 pasa u K9 odjelu od kojih je 38 licenciranih aktivnih timova i 15 štenaca i mladih pasa u obuci. Da bi član HGSS-a mogao postati vodič psa u K9 odjelu, mora biti član HGSS-a te imati završen tečaj prve pomoći. Nakon toga mora proći "Ulazni K9 tečaj" gdje dobije uvodno znanje o radu u K9 odjelu, potragama te radu s potražnim psima. Ako i kada se vodič nakon toga odluči za pristupanje K9 odjelu, voditelji grupa i instruktori mu pomažu u odabiru pasmine za rad te on s psom započinje obuku u K9 odjelu HGSS-a.

U koliko akcija i intervencija (prosječno) godišnje sudjelujete? Možete li nam opisati svoje pripreme za akciju, te protokole i postupke tijekom akcije?

Prosječno godišnje sudjelujem u osam potražnih akcija, ali taj broj dosta varira. Obično dobijemo poziv od centra 112 na koji se, ovisno o mogućnosti, javljamo. Svaka akcija je drugačija. Kada se radi o hitnoj akciji pokret je unutar sat vremena od dojava, ali često se (pogotovo potražne akcije) protegnu na period od nekoliko dana, pa se spašavatelji i potražni timovi izmjenjuju u radu na terenu. Dok su jedni u akciji, drugi su u pripravnosti i odleze na teren ovisno o potrebi. U potražnoj akciji po dolasku na

teren javljam se voditelju potrage koji me detaljnije upoznaje s podacima o nestaloj osobi kao i s područjem koje ću pretraživati.

Jednom kada znam koji je moj zadatak, pripremam psa (stavljam mu oprsnicu i GPS) te krećem u svoj segment za pretraživanje. Po završetku se ponovno javljam voditelju potrage s izvještajem o pretrazi terena i dajem kartografu GPS tragove svog psa i sebe, kako bi voditelj potrage imao što bolji uvid u količinu i kvalitetu pretraženog terena pa s tim podacima mogao bolje dalje planirati potragu.

Možete li izdvojiti neku od akciju po zahtjevnosti i težini provedbe?

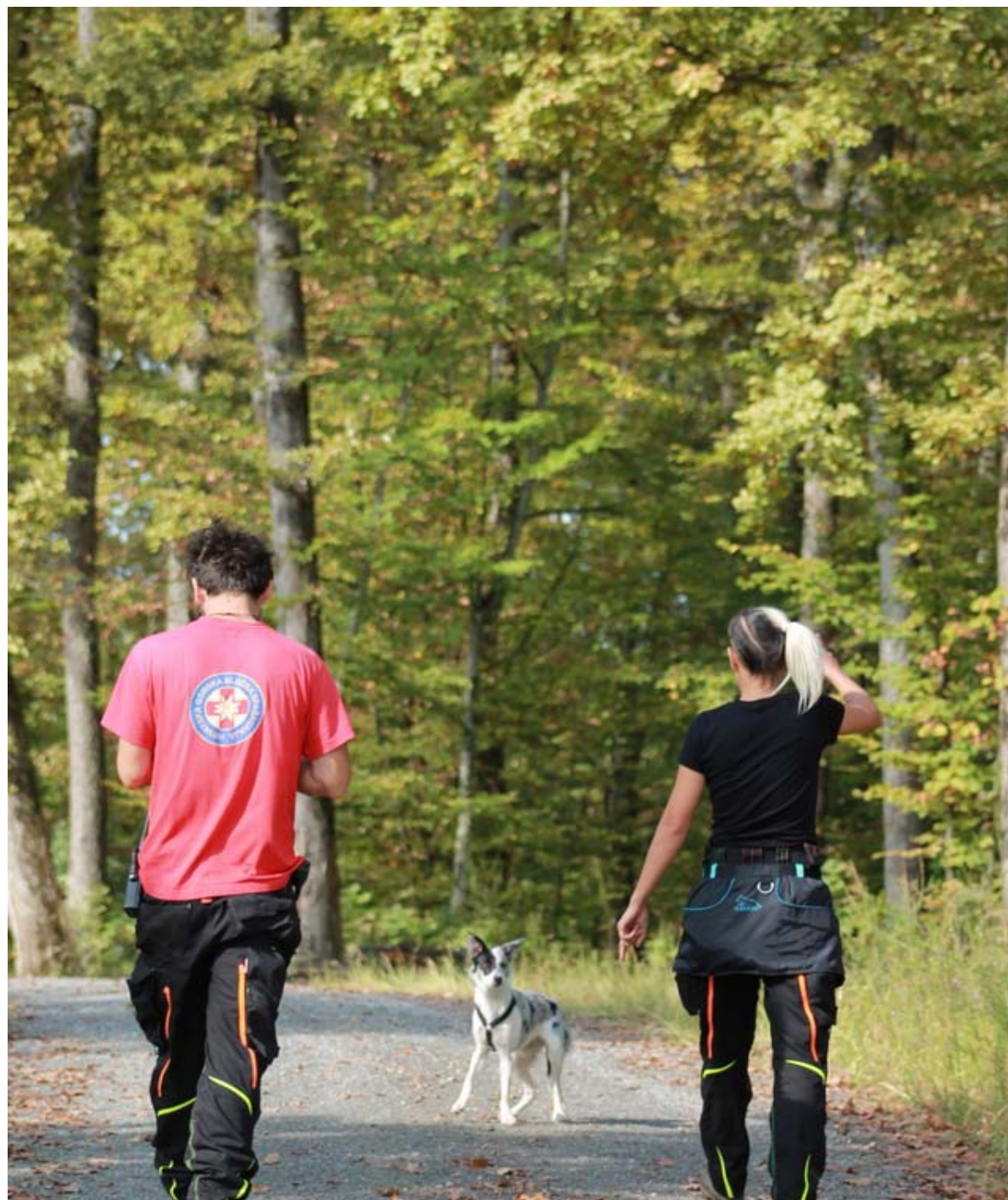
Kada se radi o nestalim osobama (pogotovo u lošim vremenskim uvjetima i teškom terenu) svaka akcija je zahtjevna psihički, jer naravno želimo što prije pronaći tu osobu i pružiti joj potrebnu pomoć. Fizički je akcija zahtjevna koliko je zahtjevan teren i vremenski uvjeti, ali možda najviše iscrpe

dugotrajne potrage bez rezultata. Kao što je dugo vremena bila potraga za nestalom Antonijom Bilić pred desetak godina, ili jedna potraga na području Karlovca gdje smo za nestalom osobom tragali pune tri godine dok napokon nismo pronašli, nažalost, ljudske ostatke, ali barem smo zaključili to poglavlje za obitelj osobe.

U neke druge zahtjevne akcije (stijensko ili spašavanje iz speleo objekata) nisam išla, jer unatoč obuci moja specijalnost su potražni psi i potražne akcije. Naravno jedna od najtežih akcija u HGSS-u je zasigurno bila i Petrinja, odnosno akcije spašavanja nakon potresa u Petrinji.

Jeste li se u nekoj od akcija HGSS-a našli u opasnosti ili pogibeljnoj situaciji?

Mislim da su sve akcije na neurbanom području, a pogotovo na nepristupačnim mjestima na kakvima najčešće djelujemo, rizik same po sebi. Unatoč tome ne mogu reći da sam ikad osjetila da mi je život ugrožen. Moj najveći strah u potrazi je da se nešto ne dogodi mom psu, kao i strah od divljih životinja, naviše divljih svinja.

Osim u akcijama, vodiči potražnih pasa sudjeluju u K9 edukacijama i ispitima?

Tako je, osim u akcijama, vodiči s potražnim psima sudjeluju u edukacijama, najčešće to budu edukacije za najmlađe, da znaju kako se ponašati kada vide potražnog psa u treningu ili radu. Bitno je da ne diraju pse sa službenim oznakama. Vršimo i edukacije kako se ponašati u prirodi ako se izgubite jer nikad ne znate - možda vas baš u tom slučaju naš četveronožni kolega pronađe i nas alarmira lajanjem.

Također smo nedavno svjedočili kako su naši kolege s psima u dva navrata posjetili bolnicu u Splitu te izmamili djeci osmijeh na lica. Što se tiče ispita u sustavu školovanja unutar K9 odjela imamo poslušnost i licencu za otvorena područja koja je uvjet da vodič s psom iliti potražni tim može izlaziti u potražne akcije. Naši članovi također sudjeluju i na treninzima, vježbama i ispitima drugih organizacija kako bi poboljšali rad sebe i K9 odjela.

Što odlikuje kvalitetnog K9 instruktora?

Instruktori i voditelji grupa K9 odjela su pojedinci koji imaju više iskustva u potragama i radu te svoje znanje i vrijeme nesebično dijele s drugima unutar i van HGSS-a. No bitno je naglasiti da su oni temelj školovanja pasa i vodiča, od vremena kada je pas tek štene pa sve do polaganja poslušnosti i licence.

Potražni psi su se pokazali od velikog značaja u potragama i spašavanjima stradalih u

potresima, kao primjerice u nedavnoj kataklizmi u Turskoj i Siriji. Po čemu su psi specifični u potražnim akcijama nakon potresa?

U slučaju potresa koje smo imali relativno nedavno na području Petrinje, tako i na žalost puno goru situaciju u Turskoj i Siriji, potražni psi služe kao detektor ljudskog mirisa u ruševinama. Lagani su, brzo se kreću po neprijatnim materijalima i njihovom njuhu se može beskompromisno vjerovati, a najveći pokazatelji su bili brojni pronalasci potražnih pasa u Turskoj. U Petrinji su HGSS potražni timovi Dubravko Butala i Thor, Krunoslav Stipetić i Draco te Stjepan Gal i Ady imali uspješne pronalaskeske osobe ispod ruševina.

Tko je Sanda Križan privatno i profesionalno?

Sanda Križan je pomalo introvert koji privatno vrijeme najviše provodi u krugu najbliže obitelji i sa svojim psima Sergeantom, američkim stafordskim terijerom i mojim prvim potražnim psom; Rockyem-okokućnim jack russel terijerom i Kate, mojom potražnom kujicom border collia. Kada ne treniram ili nisam u potragama, često u svoje slobodno vrijeme planinarim, putujem i provodim dosta vremena uz vodu (more, rijeke).

Profesionalno sam video montažer, imam svoj obrt za snimanje i video montažu San media, a najviše i najduže surađujem s Nov@ tv kao video montažer za Dnevnik i na projektima poput (trenutno) Mastersheff, Farma, Ženim sina... Ponekad radim i za druge televizije, ovisno koliko mi vremena ostane.

Nataša Gajski Kovačić

(Članak je objavljen u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije)

(Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora)